

Marseilles v obsednem stanju - Velike nemške izgube

IZGREDNIKI SE SPOPADLI Z NEMŠKIM VOJAŠTVOM

Prebivalstvo z Marseillesu se uprlo, ko se je objavil načrt, da se del mesta razruši. — Nemci pripeljali topove pred mesto. — Incident utegne vplivati na ostalo Francijo.

Bern, Švica. — Poročila, ki so prispela v torek iz francoskega mesta Marseillesa, govorijo, da je vichyska vlada proglasila nad mestom obsedno stanje, med tem, ko se tamkajšnji uporni izgredniki še vedno bojujejo proti nemškemu vojaštvu.

Izgredi so izbruhnili v tem pristaniškem mestu v južni Franciji v ponedeljek ponoči. Neposreden povod jim je dalo ogorčenje tamkajšnjega prebivalstva nad odredbo vichyske vlade, po kateri se je imel podreti ves severni del mesta, prebivalstvo v njem pa se je imelo razgnati v druge kraje. Kakor se navaja, je to okrog je najbolj zanemaren del mesta, zato pa je bil tudi najtežji za kontrolirati, ker je bil pač zatočišče gangsterskih tipov. Razumljivo je zato, da so naziji hoteli odstraniti nevarnost, ki je grozila njihovega redu od tamkaj, obenem pa so najbrž hoteli postaviti na tem kraju svoje obrambne obrežne baterije.

Načrt pa je naletel na oster odpor prebivalstva, katero se je zabarikadiralo v svojih hišah in napadalo nazijske vojaške, kjerkoli je prišlo v stik z njimi. V torek so Nemci pripeljali pred mesto topove, tanke in, napadalne čete ter zagrozili, da bodo razdejali ves del mesta, ako se upor ne bo končal.

Možno je sicer, da ostane ta upor le incident lokalnega značaja, vendar pa je zelo verjetno, da bo vzgal po drugih krajih Francije novega duha odporosti. Ze zdaj se po Franciji pojavljajo upori v takem številu, da so baje dale

NEMŠKO LJUDSTVO PRAVLJAJO NA NOVE ŽRTVE

Bern, Švica. — Po radio in po časopisu se je v ponedeljek izrazilo od nazijskih voditeljev novo opozorilo nemškemu prebivalstvu, da se ima pripraviti še na več trpljenja in žrtv, češ, da bo vojaška kriza na ruski fronti zahtevala mobilizacijo zadnjih rezerv dežele.

Kako se bo izvršila ta popolna mobilizacija, tega vladni krogi še niso razodeli uradno. Vendar pa se v nekem nazijskem listu čita sledeče: "Čas je zdaj prišel za nemško civilno prebivalstvo, da izprevidi, da se mora buržujski obstoj prilagoditi zakonom popolne vojne in biti pripravljen, sprejeti nekaj bremena, ki ga nosijo možje na fronti."

Kot v nekako tolažbo navaja list nato, da se nalagajo

NAPOVEDUJE TRD UDAREC

Čas obrambe je minul, pravi predsednik Roosevelt.

Belfast. — Ob priliki obletnice, kar so se prve ameriške čete izkrcale v severni Irski, zadnji torek, se je vršila tukaj posebna proslava, med katero se je prečitala tudi poslanica predsednika Roosevelta. V njej se je navajalo, da so te prve čete prišle, da pomagajo braniti britansko otočje, toda tekom 12. mesecev je prišlo do velike izpremembe. Zdaj se več ne misli na obrambo, pravi poslanica in nato nadaljuje: "Od zdaj naprej mislimo na napad, odločen, neprizanesljiv, uničujoč napad. Pot do Berlina je dolga in trda, toda je zelo gotova."

TATVINA GASOLINSKIH KART

New York, N. Y. — Policija je objavila v ponedeljek, da se je koncem tedna ukradlo iz urada za cene v Long Island City 53.000 gasolinskih knjižic, na katere bi se dobilo nad 16 milijonov galonov gasolina.

oblasti aretirati zaradi njih že okrog 50.000 ljudi, in vsaka nova iskra utegne doprinesti do končnega splošnega požara, zlasti še, ker so bili Nemci prisiljeni, vzeti iz Francije veliko število svojih okupacijskih čet ter jih poslati na rusko bojišče.

Enaka opozorila se naslavljajo v listih tudi v Italiji na prebivalstvo. Tako pravi neki list: "Mase delavcev ne bodo nikdar popolnoma razumele vzrokov, ki so vodili k izbruhu vojne. Razumejo pa takoj in popolnoma, da ob nje nadaljevanju zahteva njih gospodarski položaj drastične izpremembe." V Italiji imajo oblasti povrh veliko težavo, da pojasnijo vzrok, zakaj je padel Tripolis. Nevolja nad izgubo te kolonije namreč čimdalje bolj narašča med ljudstvom.

ZA VEČ KOT OSEM MILIJARD POD LEND-LEASE

Washington, D. C. — Po poročilu, ki ga je podal zadnji ponedeljek lend-lease administrator Stettinius, se je pod tem sistemom odposlalo med marcem 1941 in 31. decembrom 1942 zavezniškim deželam iz Amerike za osem in četrto milijarde dolarjev blaga. Največ od tega je dobil britanski imperij, namreč 77 odstotkov; 18 odstotkov je šlo v Rusijo, nekaj manj kot dva odstotka Kitajski, ostalo pa drugim zaveznikom. Na ta način se je torej od nekaj nad 18 milijard, kar je bilo skupno nakazano za lend-lease, porabilo doslej okrog polovica. Stettinius je v svojem poročilu istočasno namignil, da se od zaveznikov ne pričakuje, da bi kdaj plačali za to blago, ali ga pa vrnil. Dejal je: "Lend-lease ni nikako denarno posojilo, niti ni čin dobrotelja," na kar je nadaljeval, da se to blago pošilja drugim narodom v svrhu obrambe te dežele, češ, da so interesi teh narodov skupni z ameriškim.

— London, Anglija. — Neke aeroplanska tovarna v Angliji je zgrajena 90 čevljev globoko pod zemljo. To se je razodelo zadnji ponedeljek z dostavkom, da so razmere v njej tako ugodne, da je odsotnost od dela skoraj nekaj nepoznanega.

KOMAJ KOS VLADNIM ODREDBAM

Easton, Md. — E. R. Dawkins, lastnik ene tukajšnjih največjih grocerijskih trgovin, je prišel v zadrego, kako naj sproti sledi številnim vladnim odredbam. Študiranje teh odredb, izpolnjevanje raznih tiskovin, sortiranje kuponov za odmerjanje itd. ga vzame toliko časa, da je objavil, da bo njegova trgovina zaprta ob sredah popoldne, češ, da potrebuje pol dneva ali pa še več, da bo lahko zadostil vladnim zahtevam.

PREDLOG PROTI POLITIČNIM PRISPÉVKOM UNIJE

Washington, D. C. — V poslanski zbornici je bil stavljen predlog, po katerem bi bilo delavskim unijam prepovedano, prispevati denar političnim strankam za kampanjske svrhe. Obenem bi morale unije podati vladi poročilo o svojem stanju dvakrat na leto.

V RUSIJI BAJE 102 NEMŠKI DIVIZIJI RAZBITI

Vojaški izvedenci trdijo, da ima osiše zaznamovati take izgube, da utegnejo biti zanj porazne. — Ruska ofenziva se uspešno nadaljuje na štirih frontah.

KRATKE VESTI

— Washington, D. C. — V kongresu se je stavljal predlog, po katerem bi se smel vladni dolg zvišati do 210 milijard dolarjev. Točasno je določen "strop" za ta dolg pri 125 milijardah, dočim znaša dolg sam že nad 114 milijard.

— Melbourne, Avstralija. — Slučaj je nanesel, da je bil zadnji ponedeljek rojstni dan Avstralije in istočasno generala MacArthurja. Zadnji je dosegel 63. leto starosti, dočim je Avstralija obhajala 155. obletnico, kar je bila na njenem ozemlju zasajena britanska zastava.

— Washington, D. C. — Poslanec Hoffman iz Mich. je v ponedeljek stavljal v kongresu predlog, naj se v slučaju stavke v kakem podjetju vojne industrije takoj postavijo v vojaško službo vsi stavarji, in sicer kot prostaki, na kar bi seveda morali delati pod vojaško kontrolo.

PREDLOG PROTI STAVKARJEM

Washington, D. C. — Poslanec Hoffman iz Mich. je v ponedeljek stavljal v kongresu predlog, naj se v slučaju stavke v kakem podjetju vojne industrije takoj postavijo v vojaško službo vsi stavarji, in sicer kot prostaki, na kar bi seveda morali delati pod vojaško kontrolo.

NOV TRANSPORT AMERIŠKANCEV V INDIJI

London, Anglija. — Po nemškem radio se je v ponedeljek objavilo poročilo, ki pa se ni potrdilo od zavezniških oblasti, da se je izkrcal nov transport ameriških čet v Indiji, kakor tudi na raznih točkah ob Perzijskem zalivu.

Moskva, Rusija. — Odkar je v teku ruska ofenziva, namreč v zadnjih dveh mesecih, so utrpeli Nemci naravnost ogromne izgube, kakor navaja neki tukajšnji list. Poročilo pravi, da ste bili po cenitvi vojaških izvedencev docela razbiti 102 nemški diviziji. Povrh so seveda padle Rusom v roke velike množine vojnega materiala, ki so ga morale pustiti umikajoče se čete na bojišču.

Te izgube pa se bodo očitno še znatno zvišale, kajti, kakor govori sovjetsko poročilo, izdano v torek, se ofenziva na štirih odsekih uspešno nadaljuje. K dosedanjim napadom so dodali Rusi še enega, namreč južno od mesta Voronež; o tem govori tudi nemško poročilo, ki dostavlja, da uporabljajo tam Rusi nedavno dospela ojačenja.

Gori omenjene izgube pa ne vključujejo samo Nemcev, marveč je bilo od 102. divizij celih 60 takih, ki so jih pripevali ali Italijani, ali pa dva priveska osiše, namreč Ogri in Rumuni.

POTRDLILI POROČILO O "COMMANDO" NAPADU

London, Anglija. — Potom tukajšnjega radio in časopisja se je v ponedeljek indirektno potrdilo poročilo, objavljeno prej od nemškega radio, namreč, da so zadnjo soboto izvršile "commando" čete napad na norveško obrežje, in sicer pri mestu Narvik, ki leži ob prelivu med Norveško in Dansko. Po navedbah listov je bil napad, namenjen baje, da razdene neko tovarno, uspešen in eden listov dostavlja, da je bil napad sicer manjšega obsega, vendar pa najbolj drzno podvzetje cele vojne.

VESTI O DOMOVINI

Izvirno poročilo iz Slovenije, kako so Italijani odpeljali iz Ljubljane velik del moškega prebivalstva ter ga poslali v koncentracijska taborišča.

Očividec opisuje internacije v Ljubljani

V petek, dne 26. junija so pričeli s ponovnim "čiščenjem" po mestu. Vsak dohod ali izhod iz mesta je bil nemogoč. Mesto je obkolilo vojaštvo, ki je začelo preiskave po hišah. To pot so uvedli nov način. Vse že pregledane dele mesta so držali zastražene, tako da ni mogel nikdo iz nepregledanega predela v pregledanega in obratno. Že na vszegodaj se je pojavilo vojaštvo, ki je šlo od hiše do hiše. Vse moške od 15. leta naprej do 50 leta so vzeli s seboj, jih natrpali na vojaške kamione ter jih vozili v kasarno, kjer jih je "prebirala" posebna vojaška komisija. Tudi duhovnikov niso izvezli. Tako so na pr. v Stepanji vasi, kjer imajo kapucini svojo postojanko, prišli v soboto 27. na vszegodaj v cerkev, pobrali vse moške, ki so prišli k sv. maši, iz spovednice so vzeli tudi p. Dionizija, iz samostana še ostale patre in brate ter jih nalozili na kamion. Tudi nekateri drugi duhovniki so bili deležni te pozornosti.

Očividec opisuje ta pregled v kasarni takole: dvorišče kasarne je natrpano. Glava pri glavi. Neznosna vročina. Ljudem postaja slabo, ker morajo mnogi na teš od ranega jutra čakati, da pridejo na vrsto. Ko gredo pred komisijo, morajo pozdraviti po "rimsko", t. j. s stegneno roko. Osebnostne legitimacije žigosajo z žigom, ki obstoji iz navadnega križca. Nato veččlanska komisija odloči ali na desno, ali na levo. Oni, ki gredo na desno, lahko gredo domov, oni, ki so določeni na levo, pa bodo šli v konfinacijo. Te zbiraajo na posebnem dvorišču, ki je strogo zastraženo. Nihče ne sme k njim, da bi jim dal na pot hrane ali obleke. Kakor so šli od doma, ali kakor so jih morda našli na ulici, take jih tudi odvajajo v konfinacijo. Brez vsakega perila ali toplejše obleke, ali močnejših čevljev, brez vsake hrane za na pot. Niti posloviti se ne smejo od svojcev.

Ko se tako v dopoldanskih urah nabere dovolj človeškega materiala, se sestavi transport, ki se odpelje v večernih ali zgodnjih jutranjih urah. V vagone jih natrpajo kakor živino, brez jedi in kakega drugega okrepčila. Nekateri transporti so šli n. pr. v Bologno. Prve dni n. pr. v petek in soboto, je množica ljudi čakala do policijske ure t. j. do 9. zvečer, da bi se vsaj oddaleč mogli posloviti od svojcev. Čakali so pred kolodvorom in pred žel. križišči. Da ne bi odhajajoči transporti vzbujali preveč pozornosti, sta Vis. komisar in general Robotti odredila za

29., 30. junija in 1. julija, policijsko uro od 5. popoldne po novem času do 5. ure zjutraj. V tem času ne sme nihče na ulico ter morajo biti vsi lokali zaprti. V noči od sobote na nedeljo je bil napaden od partizanov v bližini Borovnice tak transport. Partizani so vlak ustavili ter je skoraj polovica konfinirancev pobegnila s partizani v hribe. Naslednje transportirance so vključili ter jih imeli vključene že na zbirališču in tudi v vlaku, in sicer po dva in dva. Tako se je zgodilo tudi našim akademikom in dijakom.

Vojaški, ki so pobirali moške po hišah in jih odvajali na kamione, so jemali ob tej priliki tudi moške čevlje, smučke, toplo perilo, odeje, itd.

Ljudstvo je zbegano in prestrašeno, ne vedo, kaj jih še čaka od strani italijanskih okupatorjev, ki sedaj postopajo po nemških metodah.

Paveličeva Hrvaška odpoklica svoje čete z Ruske fronte

New York, 15. januarja (NYP) — Tukajšnji New York Post prinaša brozjavko iz Evrope, ki veli: Sledje (vzgledu Madžarske in Rumunije, je po zanesljivih poročilih zdaj tudi Hrvaška zahtevala od nemške vrhovne komande dovoljenje, da odpokliče domov svoje čete, ki se nahajajo na ruski fronti. To dovoljenje je tudi dobila.

Računajo, da je hrvaška pomoč Hitlerju obsegala 2 do 3 divizije. Marionetni predsednik vlade, Pavelič, je izjavil, da so mu te čete potrebne za vzdrževanje javnega reda in miru na hrvaškem ozemlju.

Vojaški izvedenci so prepričani, da so Nemci privolili v to, ker nameravajo odpoklicati svoje lastne divizije, ki se nahajajo na Hrvaškem in jih uporabiti na ruski fronti.

Vsebinska te brozjavke je bila uradno potrjena na radio oddaji Paveličeve postaje v Zagrebu "Rakovice", ki je dne 12. januarja na široko opisala parado hrvaških legionarjev o priliki povratka z ruske fronte.

Pavelič jih je pozdravil z dolgim govorom, v katerem je ščeval proti Rusom in hvallil njihovo junaštvo. Trdil je, da ves hrvaški narod s ponosom gleda nanje, ter da predstavlja vojno silo "Neodvisne Hrvaške Države". Parado so nadzorovali Nemci in Italijani.

Nemški vojaški, ki so z dvignjenimi rokami prihajajo iz podzemskih zakopov, kjer so se zavirali pred ruskim ognjem. Prodirljivo ruske čete so jih dosegle, na kar jim ni preostalo drugega kakor podajati.

AMERIKANSKI SLOVENEČ

Prvi in najstarejši slovenski list v Ameriki.
Ustanovljen leta 1891

Izhaja vsak dan razen nedelj, ponedeljkov in dnevo po praznikih.

Izdaja in tiska:
EDINOST PUBLISHING CO.
Naslov uredništva in uprave:
1849 W. Cermak Rd., Chicago
Telephone: CANAL 5544

The first and the oldest Slovene newspaper in America.
Established 1891

Issued daily, except Sunday, Monday and the day after a holiday.

Published by:
EDINOST PUBLISHING CO.
Address of publication office:
1849 W. Cermak Rd., Chicago
Phone: CANAL 5544

Naročnina:	Subscription:
Za celo leto \$6.00	For one year \$6.00
Za pol leta 3.00	For half a year 3.00
Za četrt leta 1.75	For three months 1.75
Za Chicago, Kanado in Evropo:	Chicago, Canada and Europe:
Za celo leto \$7.00	For one year \$7.00
Za pol leta 3.50	For half a year 3.50
Za četrt leta 2.00	For three months 2.00
Posamezna številka 3c	Single copy 3c

Dopisni valnega pomena za hitro objavo morajo biti poslani na uredništvo vsaj dan in pol pred dnevom, ko izide list. — Za zadnje številko v tednu je čas do četrtke dopoldne. — Na dopise brez podpisa se ne ozira. — Rokopisov uredništvo ne vrača.

Entered as second class matter, November 10, 1925 at the post office at Chicago, Illinois, under the Act of March 3, 1879.

K BARAGOVIM NEDELJAM

To prihodnjo nedeljo bodo po mnogih slovenskih župnijah obhajali takozvano Baragovo nedeljo. Obhajanje Baragovega spomina na posebno nedeljo je zelo važna zadeva za nas Slovence. Ne samo, da smo Slovenci kot katoličani dolžni delati za Barago, da pride čimprej na naše altare, marveč tudi iz drugih ozirov iz čisto posvetnih ozir, je vsak naš slovenski človek dolžan, da razširja Baragovo dobro ime s tem, da med Američani razširja slavo njegovega dela in življenja.

Baraga je bil prvi Slovenec, ki je stopil na tla tega novega sveta. Kot goreč duhovnik misijonar je šel v divjino v michiganske pragozdove in tamkaj zbral okrog sebe divje Indijance, jim dajal Luč sv. vere in krščansko omiko. Iz divjakov je napravil ljudi kristjane, dostopne drugim belim ljudem, ki so prihajali za njim po njegovih potih v globoke dežele. Takih junaških pionirjev ni bilo mnogo. O, bilo jih je, ali takih, ki so le gledali po bogastvu in materialnih pridobitvah. Ne tako Baraga! Ta je iskal najprvo duše in te bogatil z božjim bogastvom, in ko je te tako bogatil, je s tem odpiral pota drugim v globoko notranost tega novega sveta, kjer so pozneje bogateli in razvijali vse stranski napredek dežele.

Imeti takega pionirja, kakor je naš Baraga, je posebno sreča in ponos za vsak narod. Ali se Slovenci zavedamo tega? Se in ne. V nekaterih zadevah se, v mnogih pa premalo. Ni dovolj, da Slovenci sami vedo, kaj je bil naš veliki Baraga. Njegovo slavo in njegovo ime smo dolžni ponesti pred vso ameriško javnost in pred ves svet. Američanom pripovedujemo ob vsaki priliki, kaj je za nje storil naš Baraga. Nič pretiranega ni, če zapišemo, da pri širjenju civilizacije med divjimi indijanskimi rodovi v Gornjem Michiganu, ima naš Baraga levji delež zaslug. Kako bi se kak drug narod postavil s takim slavim in zaslužnim pionirjem! Francozi in drugi so imeli svoje misijonarje. Toda njihovi rojaki jih niso pozabili. O njih najdemo življenjepis in o njihovem delu v šolskih berilih, tako da vsak Američanec, ko komaj v šolo pokuka, se že o njih pouči. In naš Baraga? Ali ni bil tudi on nad vse odličen civilizator? Bil je! Ali ne zasluži tudi on, da pride v zadostni slavi pred javnost te dežele? Gotovo. Zato pa delajmo za slavo njegovega imena.

Kot katoličani pa imamo še posebno nalogo, da delamo tudi na tem, da pride Baraga kot goreč in zaslužni misijonar, ki je svetniško delal, žrtvoval in živel, na altar kot svetnik. Prosimo Boga, da ga nam potrdi kot takega.

Naj živi in bo spoštovano Baragovo ime!

ČRNO DESETLETJE

Pri oknu palače nemškega kanclerja je zvečer dne 30. junija 1933 stal star gospod, ki je trudno mahal z roko in se klanjal veselo vpijočim množicam na Wilhelmstrasse. Stari von Hindenburg, predsednik "drugega rajha", je na lahko povračal pozdrave trdo stegnjenih rok nacističnih "sturmarjev", ki so spodaj defilirali.

Kakih sto metrov daleč je pri drugem oknu stal mlajši mož v rjavi srjaci. Kamorkoli je segalo njegovo oko, divjala je le črna slava njegove kljukaste svastike. Ta mož je bil Adolf Hitler in to je bila njegova ura. Nacionálni socijalizem je bil zayladal. On, ki je bil nemški državlján še le komaj leto dni, je bil postal kancler rajha — in "črno desetletje" je započelo.

Hitler in njegovi podrepaniki, naduti z oblastohlepnostjo in polni zaničevanja za priprostega človeka, bili so naši sovražniki že od tega 30. dne januarja leta 1933 naprej.

Ti ljudje so od tega trenutka začeli odločno, sistematično in zavedno osnovati svoje načrte za svetovno nadvlado nacijev. Vse, kar so storili od l. 1933 naprej, predstavljajo oblikovanje in izvedbo njihovega načrta.

Niti politična potreba, ni vojna ni odvrnila nacijev, da bi ne izvršili svoje črne, niti najostudnejših ne. Nikakoli višja sila jih ni prignala k takim činom. Strašnejša kot strahota sama nacijevih grozovitosti je bila okolščina, da so grozovitosti bile nalašč storjene, da so bile namenoma pre-

mišljene, hladnokrvno začrtane mere za doseg ciljev, ki so jih zavedno želeli. Naciji so zgrabili vsako priložnost, da vresničijo svojo zaroto in svoj načrt; hoteli so rabiti nasilje, streljati talce, terorizirati premagana ljudstva, zasedene dežele, Združene narode.

Vojna proti Združenim državam ni "izbruhnila" še le pri Pearl Harbor-ju; tedaj je le enostavno prišla do svoje vojaške faze. Nacistična vojna proti svobodi in dostojnosti se je razširila na zunanji svet iz Berlina in Nemčije. Na Nemškem je bila demokracija vničena, vera napadana, državljanske svoboščine pokopane, delavske skupine zatlačene. Potem pa se je črni oblak fašizma raztegnil na zunaj po skrbno začrtanem časnem redu — čez Avstrijo, Čehoslovakijo, Poljsko, Belgijo, Nizozemsko, Dansko, Norveško, Jugoslavijo, Grško. Tik pred 7. decembrom 1941 so bili naciji in Japonci sklenili, da je čas dozorel, da se udari na Združene države in dežele Severne in Južne Amerike.

Naskok proti "demokracijam" ali "liberalnim" dežlam oziroma "svobodnim narodom" je bil napad na nas same ne manj kot na ljudstva Združenih narodov. Ves rekord "črne desetletja" dokazuje, da fašistična zarota je bila naperjena proti nam ravno tako, kakor proti vsaki svobodni deželi, ki je bila v fašističnem vzporedju, da bo vsaka ob svojem času premagana in nadvladana.

"Črna desetletja" je konec — razdira se za večne čase. Leto 1943 predstavlja doigranje črne desetletja. Črno desetletje se ne sme nikdar povrniti. Svobodna ljudstva Združenih narodov bodo ustvarjala novo desetletje, novo dobo v človeški zgodovini.

ALDERMAN JOSEPH ROPA
KANDIDAT ZA PONOVNO
IZVOLITEV

Chicago, Ill.

Predzadnji teden je naš alderman v 21. wardi Mr. Joseph Ropa, vložil petico za ponovno izvolitev za mestnega aldermana 21. warda. Dasi je potreba v ta namen le 1000 podpisov, ki podpišejo petico, je alderman Ropa prišel v urad volilnih komisarjev z 12,000 podpisov ljudi iz 21. warda, ki so podpisali zanj petico.

Mr. Ropa je obenem, ko je vložil petico za ponovno izvolitev za aldermana, ki se bodo vršile, namreč primarne najprvo dne 23. februarja t. l. podal sledečo izjavo:

Jaz sem se vedno držal moje prvotne platforme, in nisem od iste nikdar odstopal. Vedno sem se zavzemal za najboljše sanitarne in življenjske pogoje v naši wardi. Skrbel sem za varnostni promet, da so se instalirale varnostne luči in da je bilo tudi policijsko oskrbstvo, kjerkoli mogoče in potrebno. Gledal sem tudi, da naša warda dobila popravila-

nje ulic in drugih javnih naredb.

Ako dobi kandidat pri primarnih volitvah absolutno večino, mu ni treba v tekmo pri končnih volitvah. Alderman Ropa je bil zadnjič pred 4 leti izvoljen takoj na prvi tiki. Njegovi prijatelji upajo, da bo tudi letos tako, kakor kaže zanimanje za njegovo izvolitev.

DELOVANJE AMER. SLOV. ZDRUŽENJA

Sheboygan, Wis.

(Dalje)

Na poznejši seji Amer. Slov. združenja je Mrs. Falle celo stvar pojasnila, obenem pa priporočala, naj se določi oseba kot zastopnik za Slovence, v slučaju da se bi kakšna stvar vršila in da bi želeli sodelovanja od nas Slovencev, da se vejo kam obrniti. Izvoljen v ta namen je bil Mr. Louis Frančič in Mrs. Mary Falle.

Za Slovensko pomožno akcijo, da društva izvolijo svoje zastopnike v ta namen, je bila to ideja Mrs. Falle, katero je ona oddala v liste predno se je stvar pričela.

Ko je minulo poletje Amer. Slov. združenje priredilo svoj piknik v parku Mrs. Frank Susha, imenovanem Roosevelt park, je Mrs. Falle stvar organizirala tako, da so žene in dekleta prodajale vojne zramke na pikniku in jih razprodale za petdeset dolarjev. V parku je bila razpeta ameriška zastava pod katero so nastopili razni govorniki, med njimi tudi župan mesta Sheboygan. Nastopil je tudi s par pesmimi pevski klub Amer. Slov. združenja.

Članice tega pevskega kluba so bile oblečene v lepih

slovenskih narodnih nošah, katere so si nekaj časa poprej nabavile. Pel je tudi mešan zbor. Uspeh piknika je bil povsem zadovoljiv v vseh ozirih.

Ko se je ustanovilo Amer. Slov. združenje, se je žnjim ustanovil tudi ženski pevski klub. Ta klub ima redno svoje pevske vaje. Nastopil je že na več prireditvah, in je za svoje lepo petje že večkrat žel pri znanje od poslušalcev, za kar so članice tega kluba lahko ponosne. Učiteljica tega pevskega kluba je mlada rojakinja Miss Olga Plesec, hčerka Mr. in Mrs. John Plesec. Načelnica za petje pa je Mrs. Helen Valentincič. Ako bi slučajno kakšno društvo želelo za svojo prireditev imeti njih nastop naj se obrne na voditeljico, ali pa na načelnico petja, ali pa na organizatorico Mrs. Falle.

Zadnja letna seja, ki je bila obenem tudi glavna seja, se je še vršila v dvorani Mrs. Theresa Zagozen. Za leto 1943 se bojo seje vršile v dvorani Fludernik, vsaki zadnji torek v mesecu ob 7:30 zvečer; vsak si naj zapomni čas in kraj. Na zadnji letni seji so bile na programu razne zanimivosti, ki so vredne, da jih omenimo. Prva točka na programu je bila nastop pevskega kluba. Ta klub je zapel ameriško himno in slovensko "Bratje Slovenci smo". Zatem je bila predstavljena in počešena slovenska mati Mrs. Josephine Sheck, ki ima kot članica tega Slov. združenja največ sinov v vojni, namreč štiri, tri male deklice v slovenskih nošah oblečene so nastopile in so v počast tej materi deklamirale v srce segajočo deklaracijo, ki si jo je umislila in jo zložila v ta namen sama organizatorica tega združenja Mrs. Falle. Deklamirale so sledeče dekline: Diana Ribich, Mary Kranj in Elsie Marinsek.

Junaška mati, ti si Slovenka! V ponos nam vsem si draga ti,

Vse najljubše in najdražje, kar si imela,
Si žrtvovala za nas vse.
Stoj junaško, ljuba mati, Čeprav ti srce krvavi!
Tvoji sinovi so junaki, Da jim na svetu para ni.
Še ena mati je nad nami, Ki bo varovala jih.
In jih srečno pripeljala K svojim dragim ljubljanim.
Sprejmi to darilo naše Od tvojih vseh prijateljev In čestitke od nas Slovencev
Amerikanskih združenih!

(Dalje prih.)

ZATEMNITEV CEST IMAJO
V NAČRTU

Washington, D. C. — Kakor se je izrazila v nedeljo neka osebnost, razmotriva vojni produkcijiški urad načrt, da se odredi zatemnitev mest po celi Ameriki. Vendar pa bi prišlo pri tem v poštev razsvetljave v izloženih oknih in pred gledališči, a ne toliko cestne svetilke same. V nekaterih ozemljih ob obali je taka zatemnitev že v veljavi.

"DESET TRAGIČNIH LET"

Pod zgorajšnim naslovom sarsko pobijanje, ki se nadaljuje v teh momentih v tisočih slučajih med begunci po gestapovcih — vse to je manifestacija prav istega brutalnega instinkta.

Dolgi deset let že, ni v Nemčiji več poznana svoboda govora, svoboda tiska in vere. Le najvišji nazijski voditelji imajo bolj blede pojmovanje o vsem, kar se godi v zunanjem svetu. Mišljenje nemškega ljudstva pa se je moralo podvreči učinkujočemu hipnotizmu krutega režima, ki ima v rokah oblast, da določa, kaj morajo in ne smejo sodobni Nemci čuti, čitati, videti in misliti. Hujšega orožja kakor to nobena vlada ne more vneti nad svojimi podložniki.

Nikoli ne bom pozabil učinka, ki so ga napravili na me dogodki v Berlinu v marcu 1940. V celi Nemčiji ni izhajal en list, ki bi bil smel povedati Nemcem resnico. Ni bilo niti ene radio postaje, ki bi dajala resnične vesti. Čutilo se je, kakor bi bil človek v zavodu za slaboumne, ki je obdan z nepretrdnimi obzidjem, kjer ljudje le ponavljajo usiljene besede, ki pa nimajo nobenega resničnega pomena. In nikoli ne bom pozabil, da na dolgih ulicah Berlina, nisem videl niti enega smehljajočega in veselega obraza.

Mnogokrat se je že pravilno povdarilo, da kar Hitlerizem želi usiliti svetu ni noben novi red, ampak najstarejši red, ki je poznan; red kakoršen je vladal v prvih časih prazgodovine, ko so ljudje živeli po močvirjih in gozdovih — to je bil red zoba in čeljusti, red krvoločnosti, red sovražstva in temne nevednosti.

Welles še dalje bica hitlerizem in ga analizira v najjašnejši luči. Ob koncu navaja Macaulayevo izjavo, ki pravi: "Jaz poznam samo dva nacizma, v katerih se more vladati družbo. Eden je po javnem mnenju, drugi je: z mečem."

Welles pristavlja nato: "Izbi- ra med tema dvema alternativama stoji jasno pred ljudmi sveta. Mi, ki smo s Združenimi narodi v tej borbi, smo odločili, da naša zmaga nad hitlerizmom bo odpravila vladno oblast meča za vedno!"

Vsak demokratičen človek z zdravo pametjo se mora tej izjavi le pridružiti, jo pozdraviti in zraven pa pomagati z vsemi sredstvi in načini, da se demokratičnim deželam, ki se bore proti Hitlerju pomaga do čimprejše zmage. Zato žrtvujemo za zmago. Kupujmo vojne bonde, da zmaga pravica nad krivico!

Največje zlo, ki ga je storil hitlerizem, je uničenje po velikem delu sveta tistega priznanega bratstva med ljudmi, ki je svojstvo krščanstva — čut bratstva, kateremu človeštvo dolguje za vse pridobitve v stalni rasti in dviganju standardov človeštva v moderni civilizaciji.

Temeljno pojmovanje o "gospodski rasi" in nič več in manj, kakor instinkt mesojedne in krvoločne živali, ali pa divjih rodov, ki usiljujejo lastno moč s silo po krajih, v katerih morejo gospodariti. Vsa zgodovina tretjega nemškega rajha kaže ta brutalni instinkt. Preganjanje judov, zasedba sosednih dežel, mučenje in pokolji dosedaj še ne štetih nedolžnih žrtv po koncentracijskih taboriščih, me-

TARZAN (631) NESREČA

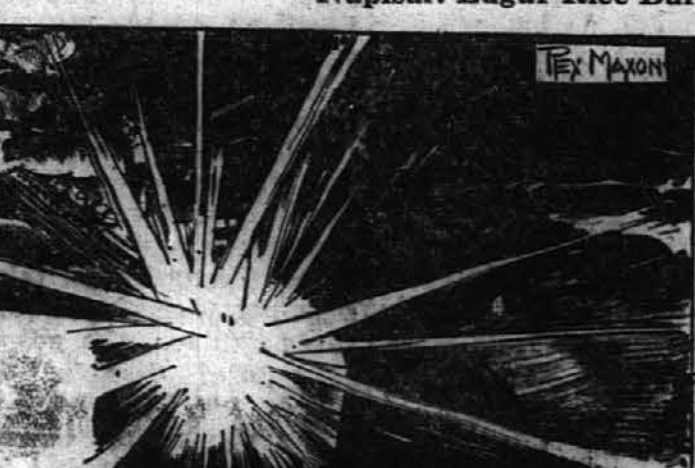
Usoda, mojster dramatike, je pripravljala oder za tragedijo!

Tarzan je omedleval v železju!

Po morju se klatača bomba je namerila smer naravnost proti ladji!

Naenkrat nastane strahovita razstrelba!

(Metropolitan Newspaper Service)

Napisal: Edgar Rice Burroughs

POSANICA JUGOSLOVANOM OB NOVE LETU

Minister g. Sava Kosanović je dne 6. januarja naslovil preko ameriške kratkovalovne oddaje jugoslovanskemu narodu v domovini naslednji govor:

Narod, ki ni pripravljen boriti se za svojo svobodo, izgubi ne le svobodo; temveč pogubi tudi samega sebe kot narod. V začetku sovražnik izdajalcem še deli nagrade, dočim narod v celoti trpi in poginja, toda na koncu zavrže osvobodilca tudi izdajalce. Samo narodi, v katerih posamezniki vedo umirati za dobro celote, se vzdržijo in trajajo.

Kaj bi se bilo zgodilo z Veliko Britanijo, ako bi bila v trenutku porušenja Francije, ko je bila videti čisto osamljena na svetu, kolebala in se upognila? Anglijo so takrat rešili oni hrabri možje, ki se niso ustrašili smrti.

Kaj se je zgodilo v Rusiji? Z vso svojo silo se je nacistični vojaški stroj navalil nanjo in kar je ustavilo njegovo prodiranje ni bila le tehnika, temveč predvsem volja in pripravljenost vsega naroda, da pogine branec svoje svobode. Ko je lani nemška vojaška sila zastala v svojem silovitem zamahu pred Moskvjo, njenega navalava niso zadržali toliko tanki in letala kolikor požrtvovalnost ruskih junakov.

Zgodovine Stalingrada človeštvo ne bo nikdar pozabilo. Meščani, žene in otroci, vsi pripravljeni na boj do smrti, so storili čudež, v katerega nihče ni več verjel.

Tudi vi, bratje in sestre v Jugoslaviji, z golimi rokami, sestradi in slabo oblečeni, vzbujate navdušenje po širokem svetu, pri sovražniku pa strah in trepet — ne z orožjem ali strategijo, temveč edinole s preziranjem smrti. Kadar kdo v Ameriki reče "Jugoslavija", vzbudi prislušalca misel na odpora in borbo, na brezprimerno junastvo naroda v borbi za obstanek.

Vsak pošten kozmopolit se bo s spoštovanjem spominjal naroda, v katerem toliko posameznikov kaže pripravljenost žrtvovati se v borbi za občo dobro. Zato pa bo jutri, ko se bo vojna končala z ustvarjanjem novega sveta ter boljše in pravičnega reda v njem, imela Jugoslavija — Srbi, Hrvati in Slovenci — pri odločevanju svoje usode odločilnejšo in močnejšo besedo, ker so za občo stvar doprinesli odločilnejših in močnejših žrtev.

Skozi stoletja si je naš narod ohranil ideale in moralo, in kljub vsemu trpljenju, na katero smo naleteli v svoji zgodovini, se narod v celoti ni nikdar pregrešil proti idealom in proti morali. Neizmerne vrste neimenovanih, neznanih in pisanja nevedenih junakov je bilo vedno v odločilnem trenutku pripravljeno poginiti z razumno hrabrostjo; tako so nam rešili ime, zemljo in bodočnost. Hrabrost in borbenost našega naroda ni nespametna in poblazneta nasilnost, temveč hrabrost ljudi, ki vedo, kadar poginejo kaj so žrtvovali in zakaj se žrtvujejo. Edinole taka hrabrost bo človeštvo rešila zla, v katero ga je vrge sovražnik človeštva.

Veličastno borbo, ki se bje v naših krajih, bi radi pokazali kot kaos, anarhijo in brezumno klanje. Ko so nam raztrgali državo na sedem delov, so proglasili, da se nikdar več ne bomo zedinili. Spor med Srbi in Hrvati so hoteli skupaj z našimi izdajalci tako poglobiti, da bi se nikdar več ne mogli pobotati. Širom sveta so trosili vesti o krvi, preliti med brati, da bi dokazali kakšni divjaki smo in kako nesposobni za samostojno življenje. Strahovite žrtve srbskega naroda so skušali naprti vsemu Hrvatu. Ponižali so nas s Paveličem in ponižali so nas z Nedičem. Toda, ko je narod zopet odgovoril s skupno borbo, v kateri se za isti cilj in za isti ideal, proti istemu sovražniku preliva obenem srbska, hrvaška in slovenska kri, hočejo prepričati svet, da je to kaos, propast in zločin. Vaš najboljši odgovor na to obsodbo sta hrabrost in sloga. Ako ste hrabri, toda nesložni, bo vaš hrabrost zaman. Ako ste složni, a niste hrabri, ne boste mogli ničesar doseči. Ako pa ste složni in hrabri, vas bo človeštvo zagotovo razumelo in vas bo podpiralo; bodočnost vam je zagotovljena.

Sovražnik izkorišča na stotero načinov vsak pojav mržnje med Srbi, Hrvati in Slovenci. Vsaka manifestacija sloge poštenih Srbov, Hrvatov in Slovencev, pa je važnejša od najsijajnejšega vojaškega uspeha. Manifestacije vaše sloge v borbi segajo v boljše bodočnost; tudi v Ameriki vzbujajo pričanje v upravičnost vojnih ciljev. Mi Srbi, Hrvati in Slovenci, ki razpolagamo v človeštvu s tako velikim in moralnim kapitalom, moramo biti nosilci ne le naše sloge, temveč sloge vseh zatiranih v njihovem boju za svobodo.

Danes se na svetu bje boj za novi red. Ta vojna, največja v vsej zgodovini, je vojna za nov duh na svetu in za nov red, v katerem se ne bo moglo nikdar več ponoviti ono, kar sta nacizem in fašizem storila današnjemu človeštvu. Podpredsednik Wallase, govoreč v imenu predsednika Roosevelta in Ameriških Zedinjenih držav, je dejal, da je ta vojna borba za zmago malega človeka iz naroda. Ako si velika Amerika, s svojim neizmernim bogastvom, postavlja za cilj ureditev sveta na načelu, da se mora navadni človek iz naroda v njem počutiti bolje in bolj varno, kako bi ne bili mi, ki smo narod malega človeka, za takšen red? Žrtve, ki jih človeštvo danes prinaša, morajo dati nov svet, ki jih bo opravičil. Ta novi svet bo svet, v katerem ne bodo silnejši izkoriščevali slabotnejših, niti zlobni dobri; svet, v katerem močnejši bogatašev ne bo več poniževal siromašnih; svet, kjer bodo znanost, um in bogastvo služili skupnosti in olajšanje in olepšanje življenja vseh in ne le posameznikov — ta novi svet ne bo svet ponižanih in užaljenih, temveč svet ljudi in narodov enakih v spoštovanju človeškega dostojanstva.

Za takšen svet delajo danes neštivilne ameriške tovarne. Za takšen svet gre danes ves vojni napor te velike zemlje, iz katere vam govorim. Za takšen svet umirajo njeni sinovi v Pacifiku in v Afriki; za takšen svet ginejo kitajske kmečke mase in za takšen svet se žrtvujejo strahovite ruske armade. Za takšen svet padate tudi vi, ki ste bili že takoj od začetka vzor vsemu človeštvu, ko ste pokazali, kako se zna žrtvovati narod, ki ve, da bo poginil, ako ni pripravljen umreti za svoj moralni ideal. Toda mi smo narod, o katerem poje pesnik, ki je lepo pogodil narodno dušo:

"Po cenu svega braničemo slobodu,
Po cenu života
I brata najmilijeg i jedinec sina.
Mi smo kaljeni na vekovnim mukama.
Mi smo potomci onih što su goloruki,
Sa motikama i kukama
Ustajali protiv carevina.
Mi smo oni što znadu da misle na slobodu
I kad trunu, i gladuju, i čame.

Slika, ki so jo vzeli zavezniški letalci nad italijanskim pristaniškim mestom Neapel po bombnem napadu nanj.

A LITTLE MOTHEATEN

RAZNOTEROSTI

KITAJCE BODO REKRUTIRALI ZA JAPONSKO ARMADO

Čungking, Kitajska. — Kakor se je izvedelo zadnji teden, je načelnik kitajske vlade v Nankingu, ki je kontrolirana od Japoncev, pristal na to, da se bo v zasedeni Kitajski rekrutiralo okrog 10 milijonov mož za japonsko armado. Pričakuje se, da bo zaradi tega načrta prišlo do velikega preseljevanja iz zasedenega dela Kitajske v nezasedeni del.

ŽENSKKE ZAPOSLENE PRI NEMŠKIH ŽELEZNICAH

Berh, Švica. — Poročila, ki prihajajo s švicarsko-nemške meje govore o ugotovitvah, da je na železnica v Nemčiji zaposlenih čimdalje več žensk. Njih število se računa na okrog 100.000 ter opravljajo vseh vrst posle, kakor sprevodniškega, postajenačelnikaškega, itd.

VOJAŠKA

Fantje v Camp Livingston so

se nekaj naučili, ko jim je neki starejši saržent povedal, kako zna on goljufati komarje. Nekoga večera je saržent zapazil, da komarji niso letali sami, temveč je pred vsakim letela kresnica. Kakor hitro je ta priletela do njegovega znaka, kjer je med drugim zaznamovano tudi kakšne vrste kri ima, se je posvetila, da je komar tik za njo imel luč in je mogel prebrati kaj je na znaku zapisano. Saržent je kmalu dognal, da so komarji najbolj nadlegovali njega in vse tiste vojake, ki so imeli ravno isto vrsto krvi, namreč tip A. In kaj je storil? Dal si je napraviti dodatni znak, na katerem je bilo napisano, da je njegova kri tipa ZK; take vrste krvi pa sploh ni. To je tako zmešalo komarje, da ga od takrat niso nikdar več nadlegovali...

Med vojaki kroži brez števila zgodbic o komarjih. Kako veliki so včasih ti komarji, se da več ali manj spoznati iz naslednjega poročila:

"Komarji v našem taborišču so precej veliki. Oni dan so trije zgrabili enega naših konj in odleteli z njim. Ko so leteli mimo mene, sem slišal, kako je eden izmed njih rekel svojima tovarišema: 'Kam pa naj skrijemo tega konja, da ga veliki komarji ne bodo dobili?'"

Pripravljen pomagati drugim otrokom

Pet let stari Gerry King iz New Yorka, ki kaže dajm in karto, s čimer namerava pozdraviti predsednika Roosevelta ob njegovem 61. rojstnem dnevu, ki bo prihodnje soboto. To bo fantkov prispevek v sklad za pobijanje otroške paralize. Lani je bil ta fantek še na bergljah kot žrtev te bolezni; letos je zdrav in je zdaj z veseljem pripravljen pomagati drugim trpečim otrokom, da se bodo lahko tudi oni veselili zdrave mladosti.

DR. JOHN J. SMETANA
Pregleduje oči in predpisuje očala
23 LET IZKUŠNJE
OPTOMETRIST
1801 So. Ashland Avenue
Tel. Cenai 0523
Uradne ure: vsak dan od 9 zjutraj do 8:30 zvečer.

SLOVENSKI AMERISKI NARODNI SVET NA DELU

(Dalje)

Razgovor je bil zelo prisrčen, da je deputacija dobila vtis, da se naša vlada živo zanima za Slovenijo in njeno vprašanje po vojni, da pozna njeno veliko važnost za bodočo ureditev Evrope v duhu pravice in demokracije, pa da smemo ameriški Slovenci zaupati svoji vladi, da bo te pravice našega naroda tudi ščitila. Mr. Pool se je deputaciji zahvalil in jo prosil, da se pride in bo vsikdar vesel se razgovarjati o slovenskem vprašanju.

Pozneje, ob pol peti uri popoldne, je bila pa deputacija sprejeta pri državnem podtajniku Mr. Sumner Wellesu. Tudi Mr. Welles jo je sprejel izredno prijazno, da so člani dobili popolno zaupanje v Mr. Wellesa in se je potem cel sprejem vršil v temu duhu.

Mr. Adamič je predstavil delegacijo državnemu podtajniku in rekel: "Ta skupina predstavlja dejansko vseh 250.000 državljanov slovenskega rodu, naturaliziranih in tukaj rojenih. Ti vsi zastopajo njih podporne bratske organizacije, njih socialne organizacije, pa tudi njih cerkve in župnije. To so pa člani Slovenskega ameriškega narodnega sveta, ki je bil izvoljen na Slovenskem narodnem kongresu dne 5. in 6. decembra 1942 v Cleveland od 521 delegatov.

"Slovenci so morda med najmanjšimi skupinami priseljencev, vendar pa jih je nad 100.000 zaposlenih v raznih vojnih industrijah, ki so važne danes. Nad 20.000 jih je v armadi in mornarici. Prva ameriška žrtev v tej vojni je bil slovenski priseljenec. Ameriški Slovenci so bili do sedaj najbolj pridni nakupovalci vojnih bondov in znakov. Slovenci so najprej Američani in izredno zvesti Ameriki in ji marljivo pomagajo pri njenem prizadevanju v tej vojni.

"Vendar si pa ne morejo pomagati, da bi se pri vsem tem ne zanimali tudi za Slovenijo in za njene današnje klice na pomoč in so v strahu za njeno bodočnost, kot jo vidijo in jih to razburja. Ta negotovost povzroča, da nekateri člani te skupine nehoti izgubljajo voljo za svoje brezpogojno sodelovanje pri naporih v sedanjih vojni. Tako se je opazilo, da so nedavna poročila o podpiranju Otona Habsburškega, ki ga je baje deležen od strani naše vlade v Washingtonu, imela za posledico to, da je nakupovanje vojnih bondov od strani Slovencev nekoliko padlo.

"Radi tega je ta skupina mene prosila, Mr. Welles, da bi jo sprejeli. Povedali bi vam radi svoje misli, in upajo, da jih boste sprejeli in upoštevali.

li, kar jim bo omogočilo odstraniti vso zmedo, glede vprašanja Slovenije, ki so jo ti dogodki ustvarili med ameriški Slovenci."

Na to je tajnik Rev. Kazimir Zakrajšek prečital memorandum, ki ga je s tem sprejemom predložila državnemu tajništvu deputacija Slovenskega ameriškega narodnega sveta v imenu ameriških državljanov slovenskega rodu.

Čital je: "Trdno smo prepričani, Mr. Welles, da ste popolnoma poučeni o Sloveniji in njeni veliki važnosti v srednji in jugovzhodni Evropi. Danes smo prišli k vam, da vam podamo še nekoliko podatkov o slovenskem vprašanju, ki je tako pri srcu vsem, katere sedaj tu zastopamo.

"Zemljepisno je Slovenija križišče velikih gospodarskih in političnih stremeljenj slovenskih narodov, obenem pa tudi na padalnih imperializmov Nemcev in Italijanov.

"V kulturi slovensko ljudstvo prav nič ne zaostaja za drugimi evropskimi narodi. Njih globoka slovanska kultura, ki je združena z njih nezmerno ljubeznijo do svobode, je bilo tisto, ki ga je krepila, da je vzdržal nemški 'Drag nach Osten' — pritisk proti vzhodu — in italijanski imperializem.

"Leta 1919 je bila pa mala dežela Slovenija s svojimi 2.000.000 prebivalci razkosana in razmeroma velik del slovenskega življa je postal nasilno manjšina Italije, Avstrije in Ogrske, katere pa naravno Slovinci v Jugoslaviji niso mogli pozabiti, da bi se jim ne smilila in bi ž njo ne sočustvovali.

"Ideal vseh Slovencev, katerega se od tedaj strastno oklepajo, je bil, da dosežejo združenje in svobodo vseh Slovencev v eno politično (organizacijo) edinicco. Deli Slovenije, katere so dali pod oblast Italije, Nemčije in Madžarske, se morajo vrniti glavnemu narodnemu telesu Slovenije in tako ustvariti deželo, kateri bodo priključena mesta: Ljubljana, Trst, Gorica, Celovec, in Maribor, da bo tako močna dovolj, da vrši še nadalje svojo veliko nalogo, ki je tako globoko utemeljena v slovenski zgodovini — namreč, da uničuje nemški in italijanski imperializem.

(Dalje prih.)

USMILJENI BRATJE

Čim bolj narašča potreba po potrebi za bolne moške pacijente. Mladenci v starosti 16 do 40 se vabijo, da vprašajo za nadaljne informacije od predstojnika novicev.

Usmiljeni bratje so verska družba.

49 Cottage St., Buffalo, N. Y.

"KO SMO ŠLI V MORJE BRIDKOSTI"

je ime zanimivi knjigi, ki jo je spisal Rev. K. Zakrajšek

Knjiga je zanimiva. Vsebuje 207 strani in je vezana v platno. Na lepem v več barvah tiskanem zavitku je znotraj zemljevid Slovenije, kjer je zaznamovano, kje teče okupacijska črta med Italijani in Nemci. Knjiga je zgodovinske važnosti in je dosedaj najboljšo delo, ki podaja sliko dejanskega položaja v domovini po napadu od strani nazijev in fašistov.

KNJIGA STANE \$2.50

Naroča se pri pisatelju:

REV. K. ZAKRAJŠEK

302 East 72nd Street, New York, N. Y.

TREBUŠNIKOVE ZGODBE

Spisal Janko Mlakar

KAKO SE JE TREBUŠNIK VOZIL V TRST.

Toda tudi Ivanka ga ni občudovala dolgo, kajti kmalu nas je požrl Rakovec. Čuditi se pa ne moremo, da ima tak želedec, zakaj ta predor je dolg skoraj 300 m. Vlak mu pa ni storil posebno dobro; zato ga je vrgel kaj hitro zopet ven. Najraje bi nas bil treščil v Bačo, toda prestregel nas je k sreči 90 m dolg kamenit most. Desni breg potoka nas pa tudi ne trpi dolgo; kar nankrat moramo zopet nazaj na levi breg. Slednjič zropotamo čez obokan most, zgine nemo v kratkem predoru, zapustimo potem Baško dolino in se preselimo v Idrijsko.

Tu se pa ne mudimo dolgo, marveč predrdramo urno na velikanskem mostu, ki je 260 m dolg in 30 m visok. Komaj da malo pogledamo po dolini navzgor in že se ustavimo na postaji Sv. Lucija-Tomin.

Gromovit "živio" nam tu zabuča na uho. Bilo je vse črno ljudstva na kolodvoru, in opazili smo celo nekaj zastav.

"Pravim, pravim, kaj jim je pa taka sila, da tako kriče," oglasi se Trebušnik in sili s svojo debelo bučo skozi okno.

"Kaj jim je, vas pozdravljajo," pojasni mu vedno postrežljiva Ivanka. "Vsaj ven pojdite in se jim pokažite!"

"Pravim, pravim, torej praviš, da bi šel ven; potem naj mi pa zopet uide vlak!"

"Ah, kaj še! Bo že počakal toliko časa, da se vi zmenite."

In Trebušnik je res kolovratil ven, da se zahvali za pozdrav, ki sveda ni veljal njemu, marveč nekemu društvu, ki se je pripeljalo na veselico narodne čitalnice v Tominu.

Komaj se izbaše ven, že mu zadoni naproti zopet urnebesni "živio". Občinstvo je menda mislilo, da je prišel počastiti veselico kak odposlanec kranjskih županov v narodni noši. Ravno v istem času pa zažvižga tudi vlak.

Trebušniku je pa šlo žvižganje bolj k srcu, kakor pa "živio". Pokazal je prijazen množici svoj široki hrbet in jo hitro pobral nazaj v voz.

Hotel je pa ljudem vendar pokazati svojo naklonjenost in je pozdravljaj s klobukom skozi okno tako dolgo, da mu je odletel iz rok. Veter je pa komaj čakal na to; urno ga je pobral s tal in ga odnesel v bližnje grmovje.

Trebušniku se je pa kastorja zdela zelo škoda in je zagodrnjal:

"Pravim, pravim, to ima človek od teh pozdravov. Saj jih nisem naprosil, da naj vpijejo. Sedaj sem pa še ob klobuk! Kako se morem tak pokazati v Trstu?"

Ivanka ga je pa slednjič prepričala, po dolgem prigovarjanju, da je v sami čepici še celo postavnejši.

Tako je Trebušnikov kastor z lepim peresom za trakom ostal v sv. Luciji, mi smo se pa odpeljali dalje. Sicer bi bili tudi mi radi malo ostali tam, ako bi nam bil pripušal čas; kajti kraj je zelo lep in res vreden, da se ogleda.

Vas sama leži na nekakem polotoku, ki ga tvori Soča z Idrico. Obdana je od lepo obraščenih hribov, kar jako prija očem, ki so poprej v Baški dolini gledale skoraj samo sivo skalovje. Pozdravljajo te pa obenem tudi sivi velikani Triglavskega pogorja, od katerega si se poslovil pred Bohinjskim predorom. Zlasti pogled na Krn

(2246 m) in Kanin (2582 m) je naravnost nepopisljiv. Jako prijeten je tudi izprehod ob zeleni Soči. Ako se potrudiš do izliva Idrije v Sočo, vidiš krasen slap Soče in divjo sotesko, v kateri buče jezni valovi "hčere planin".

Sv. Lucija je pa tudi važno izhodišče na razne kraje in gore, ker se pri nji odpirajo tri doline, Soška, Baška in Idrijska. Poprej je šel ves promet od severne strani v gornjo Soško dolino čez Trbiž. Sedaj nam domašča to postaja sv. Lucija prav dobro. Zlasti Tominci so lahko zadovoljni z novo železnico, akoravno imajo do nje dobro uro. Kobarič je že nekoliko bolj oddaljen. Celo Bolčani hodijo gotovo raje čez sv. Lucijo, da se jim ni treba pehati po klanjih dolgega Predela, akoravno imajo v Trbižu nekoliko bližje.

Takoj onkraj sv. Lucije izgine vlak v 617 m dolgem predoru. Še en pogled na krasne Soške planine in zopet nas obdaja tema. Ko pa pridemo iz luknje ven, zagledamo ozko, slabo uro dolgo sotesko, skozi katero šumi bistra Soča v globoki skalnati strugi.

Ako pa hočeš natančno ogledati to krasno sotesko med sv. Lucijo in Avčami, moraš jo prehoditi peš; kajti med vožnjo ne vidiš veliko. Komaj pridemo iz ene luknje in smuknemo čez kak most, že smo v drugi. Ivanka in Gropa sta si preganjala čas s tem, da sta jih štela. Ivanka jih je naštejala osem, Gropa pa sedem.

Sedaj je nastal velik prepir, kdo ima prav. Ivanka je očitala Gropi, da je en predol prespal, ta pa nji da pove vedno več, kakor je res. Trebušnik jima je pa naposled svetoval, naj v Avčah izstopita in gresta nazaj predore šteti, da se prepričata, kdo ima prav.

Toda njegov svet jima ni ugajal posebno. Peljala sta se dalje in prepirala. Ivanka je porabila vsako priliko, da je zbadla svojega nasprotnika.

Ko smo se peljali onstran Avč čez velikanski 163 m dolgi most in je Trebušnik kihnil, da bi bil kmalu vlak poskočil v globočino, pozabil je Gropa reči "Bog pomagaj!"

Ivanka ga začne takoj oštevati: "Kako morete vi predore prav šteti, ko niti ne rečete 'Bog pomagaj', kadar kdo kihne? Kakšen kristjan ste pa vi?"

"Jaz ne pravim nikomur 'Bog pomagaj', naj kihne potem tudi stokrat," odvrne ji Gropa ves togoten.

"Zakaj pa ne?"

"Ker sem enkrat naredil tako obljubo."

"Vi ste pravi pogan; gospod Janko, dajte ga no izpreobrniti!"

"Gropa, zakaj ste pa naredili tako obljubo," sprašam ga jaz.

"Zato, ker me je 'Bog pomagaj' spravil enkrat v veliko nesrečo in škodo."

"Povejte nam, Gropa, kako je to bilo," prosi ga Ivanka; "ako nam poveste, vam pa poročem, da ste vi prav šteli predore."

"No, vam pa povem, pa ne zavoljo tebe, ampak zaradi gospoda."

"Gotovo vam je znano," začne Gropa, "da sem služil v Ljubljani pri topničarjih."

(Dalje prih.)

LETALSKA

Kopica fantov 37. napadalnega skvadrona je čakala, da bi se nizki oblaki dvignili. Pogovor se je sukal okrog padal in skakanja iz aeroplanov.

"Ko sem bil še doma na farmi," povzdigne besedo lajtnant John K. in stegne noge po mizi, "sem bil priča nekemu prav izrednemu skoku iz aeroplana. Nekega dne pade iz zraka na naše polje fant, ki ni imel nič drugega za padalo (parachute), kakor navaden namizni prt s konci zvezanimi skupaj, pa je vseeno ostal popolnoma nepoškodovan. Naravno, da smo bili vsi radovedni, in povedal nam je tole:

"Moj ata, ki je nekdanji pomagat bratoma Wright graditi letalne stroje, je hotel dokazati resničnost znane prislovice, da bo tudi navadna kuhinjska miza letela po zraku, če ima zadostno gonilno silo v sebi.

"Vzeli smo torej našo staro mizo na letališče, pritrdili gonilni stroj (engine) nanjo, na mizine noge pa majhne kolesčke, zavrteli propeler in skočili na mizo. Miza je res tekla naprej po kolesčkih, vzdignila se pa ni.

"Ata so rekli, da bo treba mizo raztegniti in vložiti še eno desko v pokrov.

"In res, nič drugega ni manj-

kalo. Miza je zdrknila po tleh, kolesčki so zaškripali, in predno smo vedeli kako in kaj, smo se že dvignili v zrak, pri tem je pa malo manjkalo, da nismo zadeli ob neko drevo. Ni bilo dolgo, pa smo zavozili v jato divjih rac. Dve, ki sta bili najbolj rejeni, sta prišli pod propeler, ki jih je ne samo oskubil, marveč jih je do kraja očistil, kakor treba, nakar sta prileteli med cilindre, kjer jih je vročina kmalu spekla. Tisti dve pečeni raci sta dišali neizrečeno prijetno."

"Kdaj nam boš pa povedal," se oglasi eden izmed fantov, ki so poslušali, "kako je prišlo, da si se spustil doli v padalu narejenem iz namiznega prta?"

"No ja," odvrne parašutist, "hotel sem imeti pečeno bederco in ker nisem rekel 'prosim', so ata zapovedali, da moram takoj proč od mize."

POSUSAJTE

jugoslovanski radio program, ki se oddaja vsako nedeljo od 9. do 10. ure zjutraj preko radio postaje WGES v Chicagi. —

Biti brez slovenskega lista v teh časih se pravi biti brez zveze s svojim narodom.

NAJLEPŠE DARILO

in najlepši spomin za sina, moža, prijatelja ali sorodnika, ki odhaja k vojakom je lep molitvenik ali rožnivec. Naši naračniki lahko dobijo pri nas nekaj takih praktičnih predmetov.

Ti predmeti za vojake so:

VOJAŠKI MOLITVENIK Z ROŽNIM VENCEM

v lepem ovitku, ki je trpežno narejen in se zgane skupaj, kakor denarnica, da jo vojak lahko nosi v malem žepu vedno pri sebi. Knjižica vsebuje najpotrebnejše mašne in druge molitve. Tako ima vojak vedno pri sebi praktičen molitvenik v angleščini in vse kar mu potreba. Ta sestav stane s poštnino vred

\$1.50

Posebno fina posrebrljena verižica je krasen predmet za vojake, pomorščake in letalce.

Narejena je iz finega blaga. Sredi je utisnjen križ z Zveličarjem. Na strani Mati Božja Milosti polna, na drugi Usmiljeni odrešenik. Zada sv. Jožef z Detetom in Marijino Srce. Radi fine kakovosti je ta svetinja dražja, toda vredna, radi lepote. Stane s poštnino

\$3.10

Naročilom je vedno pridjati potreben znesek in iste naslovite na:

AMERIKANSKI SLOVENEK

1849 W. CERMAK ROAD,

CHICAGO, ILLINOIS

"My Companion" "MOJ TOVARIŠ"

V malem usnjatem ovitku ki se zapne, kot mala denarnica, in jo ima vojak lahko vedno pri sebi vsebuje rožni venec, na strani dve svetinje, ena Presv. Srca Jezusovega, druga Zalostna mati z mrtvim Sinom Zveličarjem. Stane samo

\$1.00

Pisano polje

J. M. Trunk

Sklepi Slovenskega narodnega kongresa. Dr. Kuhar jih je po radiju naznanil "tja".

Večjega pomena bo tisti Narodni svet, ako bo delal in mogel kaj narediti. Biti v tem svetu — hardinghamol — to niso mačje solze, in tudi imena je poročal tja dr. Kuhar. Ali so Slovenci slisali vse to? Morda vsaj nekateri in ti so gotovo povedali dalje, da Amerika dela. Prav, prav, čim več naj bi naredila. Sklepe in imena so pa prav gotovo slisali Nemci in Italijani. Kaj pa s sorodniki tistih, katerih imena so bila tja naznanjena? Rev. Vodušek ima še očeta. Ali more še mirno sedeti v svoji sobi? Upajmo, da imajo Nemci in Lahi druga opravila, ko hudo brije iz Rusije ampak delo je prvo, in delo je pomoč, imena so čirčari in celo nevarna.

Nekdo je vznihčen, da je na kongresu sedel duhovnik poleg, recimo, ateista. Lepa, prav lepa roba, da je prišlo do tega. Prišlo je do tega, ker je sila za oba, in okoliščina vpliva, o tem ni nobenega dvoma. Še lepše pa bi bilo, če bi prišlo do tako vhičene robe brez sile. Ako bi pa bila vznihčnost morda v prepričanju, da je to, kar zastopa duhovnik, le kikenkokarija, ali pa, da bi bilo to, kar zastopa ateist, najjasnejša resnica, ker se je duhovnik vsedel poleg ateista, well, potem bi bilo vse skupaj slaba roba, dasi je bila na sebi Jezusovega, druga Zalostna mati z mrtvim Sinom ali ateist z duhovnikom. Dr. Einstein je

oče — relativne teorije, ki je še teorija, pa ima neko jedro.

Federalna policija je zajela zadnjič v Chicagu pet krukov. Bili so v dveh skupinah. Trije, prva skupina, so se podali, druga dva se nista in sta obležala. Kdor se odloči za pot zločinstva, zastavlja življenje. Psihologičen moment. Ali se podajo Lahi, celo Nemci? Težko. Oba sta se odločila za vojsko zločinstva in utegneta postaviti življenje: do zadnjega moža se bosta borila, ker vsak kruc riskira vse.

Pojavljajo se izjave nekih krugov med Nemci in Italijani, ki so baje naperjene zoper Hitlerja in Mussolinija. Da so te izjave vrlo previdne, to je naravno, ker oba imata absolutno moč, da lahko vsakoga udarita. Ali so krogi, nemški in laški, res zoper politično — zavojevalna strmljenja teh dveh absolutistov in totalitarcev? Hm? Dokler je "šlo", ni bilo videti takih izjav, zdaj se je na borbenem polju nekaj izpremenilo, vreme kaže na dež, polomijo, in izjave prihajajo, in tisti, kateri vsaj mižurkajo Hitlerju in Mussoliniju, seve bolj na skrivnem, pridno zabeležujejo te izjave, kakor bi bile silno pomembne. Saj se poznamo. Za uspeh gre, ne za načela, in ne gre za načela v krogih, kjer hudo poudarjajo načela. Kadar pride do polomije te vojne krukarje, se bodo vsi delali nedolžne kakor novorojena deteta, ko je pa sledila zmaga zmagi, so si menciali roke.

IZREDNA PRILIKA

za ljubitelje slovenske knjige

5 KNJIG

ZA SKORO POLOVIČNO CENO

Slovenska knjiga je zdaj čezdalje bolj redka prikazen. V domovini jo zatirajo naziji in fašisti. Tu v Ameriki se izdajanje slovenskih knjig ne spleča. Naša knjigarna ima na roki še nekaj izvodov raznih knjig. Kot novoletno darilo našim naročnikom navajamo tu sledečo zbirko:

1. "NA NEGOTOVIH POTIH", krasna povest iz ameriškega življenja. Broširan sešitek, 112 strani, stane 30c
2. "ANDREJ IN NJEGOVI ZLOČINI", zanimiv igrokaz v treh dejanjih 30c
3. "SREČNI BODIMO", spisal Franc Bernik, jako poučljiva knjiga 50c
4. "ENA BOŽJIH CVETK", 416 strani obsega joča zanimiva povest \$1.00
5. "VRTEC", trdovezani letniki 1911; '14; '16; '17; '21 in '22. Vsak letnik vsebuje krasne spise, pesnitve, itd. Ta knjiga je zlasti priprava za mladino za učenje čitanja slovenske 75c

Skupna vrednost za vseh pet knjig \$2.85

Zdaj dokler ta zbirka ni razprodana jo dobite za samo **\$1.60**

S POŠTNINO VRED.

Ker je na roki le okrog 50 izvodov teh knjig, naj se tisti, ki jih želijo požurijo z naročili. Z naročilom pošljite potrebni znesek v Money order ali čeku in pošljite na:

KNJIGARNA AM. SLOVENEK

1849 W. Cermak Road,

Chicago, Illinois

Tiskarska dela

vse vrste točno in lično izvršena izdeluje naša tiskarna za organizacije, društva, trgovce in podjetja. Mi izdelujemo lepe tiskovine v več barvah. Dajte vaše prihodnje naročilo za tiskovine nam in prepričajte se o naši tozadovni postrežbi.

TISKARNA AMERIKANSKI SLOVENEK

1849 WEST CERMAK ROAD,

CHICAGO, ILLINOIS